

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **K. A.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 16 stycznia 2025 r.,

z urzędu,

kwestii wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 września 2024 r., sygn. akt II AKa 76/24,

utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 76/24, o pozostawieniu apelacji obrońcy bez rozpoznania,

1. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wznawia postępowanie odwoławcze,

2. uchyla postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 września 2024 r., sygn. akt II AKa 76/24, utrzymujące w mocy postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 76/24, o pozostawieniu apelacji obrońcy bez rozpoznania i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie do ponownego rozpoznania,

**3.obciąża Skarb Państwa wydatkami postępowania
wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

K. A. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 19 kwietnia 2023 r., sygn. akt II K 12/23, za przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. i in. Wyrok ten zapadł w następstwie uwzględnienia złożonego na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2023 r. wniosku oskarżonego K. A. o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 387 k.p.k.

Obrońca oskarżonego wniósł apelację od wyroku Sądu I instancji.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 28 maja 2024 roku, w sprawie II AKa 76/24, na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 447 § 5 i 6 k.p.k., pozostawił apelację obrońcy oskarżonego bez rozpoznania, uznając ją za niedopuszczalną.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, po rozpoznaniu zażalenia obrońcy na powyższe postanowienie, postanowieniem z dnia 18 września 2024 r., sygn. akt II AKa 76/24, utrzymał je w mocy. W składzie Sądu Apelacyjnego w [...], wydającym to orzeczenie, będące jednocześnie orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, zasiadał SSA X.Y.

W dniu 7 października 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego, zawierające wniosek o wznowienie postępowania karnego z urzędu, stanowiące sygnalizację wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie K. A., w związku z udziałem w składzie orzekającym SSA X.Y..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Nie ma wątpliwości, że w rozpoznawanej sprawie na etapie postępowania odwoławczego zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. nienależyta obsada sądu, w związku z udziałem SSA X.Y. w składzie rozpoznającym zażalenie obrońcy na postanowienie o pozostawieniu apelacji bez rozpoznania. Sędzia ten został powołany przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] postanowieniem z dnia [...]

2022 r., na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (uchwała nr [...] /2021 z dnia 21 września 2021 r.), w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). W orzecznictwie niejednokrotnie wskazywano, że tak ukształtowana Krajowa Rada Sądownictwa nie jest tym organem, o którym mowa w art. 186 ust. 1 Konstytucji RP, a zatem nie może skutecznie i w zgodzie z Konstytucją wypełniać roli wskazanej w jej art. 179 (por. m.in. uchwały Sądu Najwyższego: składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz składu siedmiu sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22). Należy w tym miejscu zaznaczyć, że uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., jak trafnie wywiedziono w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego wydanych po jej zapadnięciu, zachowała moc obowiązującą, wiążąc wszystkie składy Sądu Najwyższego (art. 87 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), mimo wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, OTK-A 2020, poz. 61 (zob. w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021, V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, czy orzecznictwo w tzw. sprawach testowych - art. 29 § 5 u. SN: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 i z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23). Skutku prawnego w tym zakresie nie wywołują również zapadłe po dniu 23 stycznia 2020 r. orzeczenia Sądu Najwyższego, kwestionujące moc obowiązującą uchwały BSA I-4110-1/20, wydane w składach, w których zasiadali sędziowie Sądu Najwyższego powołani w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., jako dotknięte wadą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo z art. 379 pkt 4 k.p.c., a także inne wyroki Trybunału Konstytucyjnego, czy też dokonywane sukcesywnie zmiany ustawy o Sądzie Najwyższym, mające na celu wyłącznie zablokowanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w zakresie dokonanych przez te organy międzynarodowe interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych.

W pkt 2. uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. stwierdzono, iż „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”. Oznacza to, że w odniesieniu do sędziów sądów powszechnych powołanych na urząd w procedurze sprzecznej z Konstytucją, nie obowiązuje funkcjonujące dotąd *in gremio* i *a priori* domniemanie niezawisłości (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22). Nie oznacza to samo w sobie stwierdzenia ich stronnictwa, lecz nie ma, wobec opisanego wyżej „skażenia” procesu nominacyjnego, możliwości prostego odwołania się do tego domniemania. Oznacza to, że brak bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego zasiadał sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w wadliwym procesie przed Krajową Radą Sądownictwa od 17 stycznia 2018 r., należy ustalić *in concreto*, w drodze testu niezależności i bezstronności.

Test tego rodzaju był przeprowadzany przez Sąd Najwyższy w stosunku do sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] X.Y. wielokrotnie, każdorazowo z wynikiem negatywnym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 kwietnia 2024 r., II KK 351/23; z dnia 8 maja 2024 r., II KK 251/23; z dnia 5 czerwca 2024 r., II KK 575/23; z dnia 3 września 2024 r., II KK 503/23; z dnia 2 października 2024 r., II KK 169/24 i z dnia 18 października 2024 r., II KK 134/24).

Sąd Najwyższy, w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, rezultat przeprowadzonych w tych postępowaniach testów w pełni aprobuje i uznaje za niecelowe ich ponawianie, poprzestając na konstatacji, że zarówno przebieg kariery sędziego X.Y., jak i jego nieskrywane poparcie dla zmian mających na celu

podporządkowanie Krajowej Rady Sądownictwa politykom, świadczą o braku niezbędnej niezależności i bezstronności tego sędziego, co narusza prawo strony do sądu, w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji i art. 6 ust. 1 EKPCz. Wyrażenie „sąd ustanowiony ustawą”, zawarte w art. 6 ust. 1 EKPCz dotyczy bowiem nie tylko ustawowej podstawy samego istnienia sądu, lecz również składu orzekającego w każdej sprawie (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19, Komisja Europejska przeciwko Polsce).

W związku z powyższym, respektując prawo strony do sądu ustanowionego ustawą, należało wznowić na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. postępowanie odwoławcze, uchylić postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 18 września 2024 r., sygn. akt II AKa 76/2, którym utrzymano w mocy postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 28 maja 2024 r., sygn. akt II AKa 76/24 i przekazać Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie do ponownego rozpoznania sprawę z zażalenia obrońcy K. A. na postanowienie tego Sądu o pozostawieniu apelacji bez rozpoznania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Andrzej Tomczyk Eugeniusz Wildowicz Małgorzata Wąsek-Wiaderek

l.n

[a.ł]